

Sport.

A tiszai regatta-szövetség által Titelen folyó évi június 28-án d. u. 3 órákor rendezendő evezős-verseny programját alábbiakban közöljük:

1. A tiszai regatta-szövetség vándordija. Második mérkőzés. A szövetséges egyletek, négy evezős, palánkos, külvilás, mozgó üléses hajói részére.

Három évben egymásutáni győzelemmel nyertes egylet tulajdona lesz.

Pálya 2000 méter vízmentében.

Védő első ízben az 1890. évi győztes temesvári csolnakázó egylet; az első hajó legénységének és kormányozásának ezüstérem.

2. A „Tiszai vándordij.” Bármely evezős egylet négy evezős legjobb minőségű verseny hajója (race boat) részére:

Díj egy 500 forint értékű ezüst szobor, mely 3 ízben egymásután elnyerendő és azután újabb mérkőzés tárgyává teendő, míg újra három ízben egymásután el nem nyeretik.

Pálya 2000 méter vízmentében, legrövidebb beszámítható idő 6 perc 30 másodperc.

Ezen verseny feltételei külön alapszabályokban foglaltatnak.

Nevezések 1891. évi június hó 7-én délig zombori Rónay Jenő kir. tanácsos urhoz, szövetségi elnökhöz, Nagy-Becserekre küldendők, a hajónkint számítandó 25 forint nevezési díjjal együtt.

A verseny megtartásához 3 hajó nevezése szükséges.

Az első hajó legénysége és kormányosának arany-, a másodiké ezüstérem.

3. Tisztelet díj, adja Kovács S. Aladár szövetségi titkár. Egy pár evezős (simple scull) hajónak. Hajók méretek nélkül, legjobb hajók nincsenek kizárva, szövetséges egyletek tagjai részére, elsőnek szövetségi ezüst érem.

Pálya hossza 1500 méter vízmentében.

4. Szövetségi díj, két egy evezős (pair oar) palánkos hajók részére.

Szövetséges egyletek tagjai részére: elsőnek tisztelet díj és a hajó legénységének szövetségi ezüst érem.

Pálya hossza 1500 méter vízmentében.

5. Szövetségi díj, két pár evezős (double scull) palánkos hajók részére.

Szövetségi egyletek tagjai részére: elsőnek tisztelet díj és a hajó legénységének szövetségi ezüst érem.

Pálya hossza 1500 méter vízmentében.

szokták megkötni, — mert életének bizonytalansága előtte sem maradt titok, elhatározta, hogy nőtlen marad, noha a legszebb kilátások kecsegtették a milliost!

Huszonöt évvel később vagyunk. Tom sógornéja hét leánnyal ajándékozta meg férjét, kik elegendő hozomány híjában azon veszélynek voltak kitéve, hogy soha sem kerülnek fejkötő alá. Tom öcsese ugyanis azon reményben, hogy bátyját nem sokára gyászolnia kellend s akkor átveszi tőle a milliókat, atyai örökségét csakhamar elköltötte. Persze sokat kellett szenvednie neje és gyermekei részéről, kik naponkint keserű szemrehányásokkal illeték a sógor, illetőleg nagybácsi egészsége miatt, és nagyon is éreztették vele, hogy jövőjüket egy oly emberre alapította, kinek testi szervezete, egészsége elpusztíthatatlannak látszik. Tom öcsésének nem maradt más hátra, mint türelmre inteni övéit. A szegény házastársak tehát türetek és vártak, de hiába vártak, mert sokkal előbb haltak meg mindketten, mint Tom, kit öcsésének leányai imádásszerű tisztelettel szerető gondoskodással vettek körül.

Minthogy Tom jószívű ember volt, ki nagy vagyonát úgy sem vihette magával a sirba, öcsese leányainak végre is egyenkint 100.000 franc hozományt adott. A leányok jegyesi keveselték ez összeget, de megnyugodtak a gondolatban, hogy a nagybácsi igen gazdag, s hogy nemsokára összes vagyonát örökölni fogják.

A hét házaspárból idők multával igen nagyszámú család fejlődött s most már a

6. Szabad versenyek. Magán mérkőzések. Elsőnek ezüst érem.

Bármely evezős egylet tagjai részére, ha legkésőbb 1891. évi június 27-ikén délig a helyi rendező bizottság elnökénél, gróf Leiningen Armin urnál Titelen, szabályszerűen bejelentetett.

Jegyzet. Az 1, 3, 5 alatti pontokra a nevezések hajónként 5 forintnyi nevezési díj csatolása mellett gróf Leiningen Armin urhoz Titelen, 1891. évi június hó 18-áig írásban beadandók.

A verseny-bírószám elnöke zombori Rónay Jenő ur, a regatta-szövetség elnöke.

A helyi rendező bizottság elnöke és a pályabíró: gróf Leiningen Armin ur, a regatta szövetség alelnöke.

A verseny-bírószám és verseny intézők többi tagja az 1891. évi június hó 27-én délelőtt 10 órákor Titelen tartandó szövetségi igazgatósági ülésen fognak kijelölteni.

A versenyzőket a pályabíró külön gőzhajóval követi és a pálya egy egyenesben tüzetik ki.

Temesvárott 1891. évi május hó 20. A tiszai regatta szövetség megbízásából Kovács S. Aladár titkár.

*

A zombolyai athletikai klub június havi házi versenyének propositiói. A verseny napja: 1891. évi június hó 7-ike délután 5 óra. Nevezési zárnap: 1891. évi június hó 1-én délután 6 óra. Részt vehet a „Zs. A. C.” minden tagja.

I. Sikverseny. Táv. 100 méter. Elsőnek tiszteletdíj.

II. Magas-ugrás Iram tetszés szerinti. — Elugrás 10 czm. magas deszkáról történik. Verseny 1:15 mnél kezdődik; 1:30 méter alul nincs díjazás. A deszka távolsága az ugró mérczétől 1:20 m. A ki a nádat ugyan egy magasságnál kétszer leüti eláll. Elsőnek tiszteletdíj.

III. Kard-vívás. Körvívás közönséges vívókarddal. A nevezők az általuk kihuzott számok szerint páronként állhatnak össze. — Ki ellenfelétől előbb 6 (hat) „volt”-ot kap, kiáll. — Az egyes párok győztesei ismét számaik szerint egymással mérkőznek, míg csak egy marad győztes. — Ennek tiszteletdíj.

IV. Távugrás. Elugrás 10 czm. magas deszkáról történik. Iram tetszés szerinti. Verseny 3:50 mnél kezdődik. Minden versenyző egy próbaugráson kívül három (3)

dédunokatestvérek is kinyújtották kezeiket a nagy milliók után.

Midőn Tom 96. születésévét ünnepelte, a dedunokatestvéreknek már második nemzedéke is sirba szállott, anélkül hogy az oly közel fekvő milliókat elérhették volna.

Harmadik nemzedék is felnőtt és felvirult az agg patriarcha körül, ki hiába örvendezettte meg övéit pénz és egyéb adományokkal, mert mindez kamat számba is alig ment a nagy örökség után áhítozók előtt.

* * *

És ismét elérkezett Tom születésnapja, még pedig 102. évfordulója, midőn az aggasztóan súlyos betegségbe esett. Végre tehát bekövetkezett az epedve várt krízis. Az egykori orvosnak tehát úgy látszik, mégis csak igaza lett. Tomnak bűnhődnie kellett vigyázatlanságáért, a nagy örökség pedig esedékessé vált.

Az összes örökösök szerencsétlenségükre oly lázas izgalomba estek, az örökség gondolata minden más gondolatot elnyomott, annyira, hogy a szegény nagybácsit orvosi segélyben sem részesítették. Így esett meg, hogy Tom, kinek testi szervezete örök időkre meggedzettnek, erősnek látszott, ezen betegségét is lassankint legyőzte és nemsokára ismét teljesen felgyógyult. Hozzá tartozói ekkor versenyre keltek egymással és mind egyik azon fáradozott, hogy a nagybácsi legnagyobb kegyét kinyerve, első főörökös legyen. Az ezalatt még jobban felszaporodott rokonok a szeretet annyi bizonyítéká-

ugrást tehet, melyek közül a legjobb számít. Próbaugrás nem kötelező, s nem is számít. Visszaesés vagy visszalépés esetén az illető ugrás eredményként nem számít. — Elsőnek tiszteletdíj.

V. Iskola vivás. A versenyzők a kihuzott számok rendjében állnak össze páronként. Vivás vezényszóra. A legpontosabb ütések, védések, s a legszebb testtartás egyesítője díjaztatik.

VI. Szergyakorlatok. Nyujtón, korláton. Ki a legszebb három mutatványszámot végzi: díjaztatik.

VII. Gátverseny. Táv. 100 m. 5 darab 75 czméter magas sövény gáttal. A gátak egymástól 15 mre vannak. Az induló ponttól az első gátig, valamint az utolsó gáttól a végpontig 20-20 méter táv van. A ki egy ágat leüti, eláll. Elsőnek tiszteletdíj.

VIII. Súlydobás: magasba és távolba. Súly 8 (nyolcz) kilo. A dobás ugró deszkáról történik. Ki dobás közben vagy utána, előre lép: javító dobást tehet; de ismételt hiba után eláll. — Magas dobás versenyre 2 m. magasságnál kezdődik 1:50 m. távról. — Győztes, ki a kétféle dobással a centiméterek legnagyobb összegét éri el: Tiszteletdíj.

IX. Kötélhuzás, birkozás.

X. Vigaszverseny. Táv. 200 m. Részt vehetnek, kik a házi verseny napján versenyeztek, de díjat nem nyertek. Nevezés a helyszínén titkárnál történik. Zombolya, 1891. évi április 4-én. Elnök távollétében: Sikor Mihály, alelnök. Stroh Béla titkár.

IRODALOM.

A Dr. Róth Pál szerkesztésében megjelenő „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tára” harmadik száma változatos tartalommal megjelent. Gerő Victor tanár beható tárgyalás alá veszi a hazai vidéki takarékpénztárak szervezetét és annak hiányait számos adattal illusztrálja. Dr. Feichtinger Elek tengeri magánjogunkat a francia reformokhoz viszonyítva tárgyalja. Dr. Róth Pál a „Hivatából czégtörlesztés”-ről értekezik. A biztosítási rovatban figyelemre méltó cikkeket találunk a biztosítás államosításáról és a biztosítás-államosítási törekvésekről hazánkban, az amerikai életbiztosító társaságokról, a orosz életbiztosítási risikokról stb. Az irodalom rovata nagyobb ismertetést kezd meg a külföldi szövetkezetekről.

val halmozták el a nagybácsit, etették, itatták, ruházták őt, úgy hogy Tomnak élte utolsó 20 évében arra sem nyílt alkalma, hogy erszényét kinyissa, miért is vagyona mindegyre növekedett. Egyetlen egyszer történt, hogy egy hidon menvén át, a hidpénzt kellett sajátjából fizetnie. S midőn ezt övéi megtudták, szinte szemrehányásokkal illették, hogy hát miért nem mondta meg előbb a kedves, szeretett nagybácsi!

Lehet képzelni, hogy mily nagymérvű megtakarításokat tehetett az öreg Tom, ki övéinek szeretete folytán mindennemű kiadástól meg volt kimélve!

* * *

Ritka életkort, 122 évet élt Tom, midőn halála után az összes örökösök megrohanták a végrendeletet, mely következőleg hangzott:

„Köszönöm unokatestvéreimnek azon szeretetet és gondoskodást, melylyel engem a szegény, vagyontalan aggot, életének végén elhalmoztak. Az isteni gondviselés kétségkívül meg fogja jutalmazni szeretett rokonaim jószívűségét, melylyel oly hosszú időn át ápoltatok és segélyeztetek azon pillanattól fogva, hogy bankárom megszökése fölötti rémületemben súlyosan megbetegedtem. A nyomorult egész vagyonommal együtt megszökött. Amen!”

Angolból: k.

HIREK.

Hertelendy József, megyénk főispánjának egészségi állapota, mint örömmel értesíthetjük olvasó közönségünket, már annyira javult, hogy ő méltósága délelőtti sétákat tesz a vármegyeház parkirozott udvarában. A pázsit jótékony zöldje s az enyhe májusi levegő üdítőleg hat ő méltósága szerzetére, melyet a hosszas gyengélkedés kissé megviselt.

Dr. Pap Géza Torontál vármegye tb. főjegyzője Pap Simon eleméri nagybirtokos észben és szívben kiváló fia a napokban tette le a fővárosban kitűnő eredménnyel a köz- és váltóügyvédi vizsgát. Lapunk részéről is őszintén gratulálunk e sikerhez.

Kinevezés. Hertelendy József, megyénk főispánja Gyertyánffy Jenő gyéri lakost tb. szolgabíróvá nevezte ki s szolgálatára a módosi szolgabíróshoz osztotta be.

Karlova — és a szerb nemzeti színek. Lapunk múlt számában megjelent híreinkre vonatkozólag a t. becei főszolgabírótól nyert értesülés alapján közöljük, hogy a Karlova községi jelző táblák nem szerb nemzeti színre, hanem Torontál vármegye színére, kéksárgára vannak festve. A tudósító, ki e maliciózus hírt világra bocsátotta bizonyára színvak-ságban szenved s a kék-sárgát vörös fehér-kéknek nézte.

Ur napja. Ez az ünnep a 13. században keletkezett, a mikor a kereszténységnek a törökök fölött vívott győzedelme emlékeül alapították, s a katolikus vallás egyik legpoetikusabb ünnepe. A harangok zsongása, a szent énekek dallama, a katonák sortüze megkapó melódiává olvad össze, míg másrészt a tarka tömeg, a fehér ruhás leánykák bájos serege, a tavaszi légben lengő zászlók színpompája, a májusi sugarak aranyába olvadó viaszgyertyák gyenge fénye a szemet büvölik el. Aztán meg virág mindenütt: az oltáron, a szentségen, a leánykeblen, a gomblyukban, a zászlók keresztjén, a katonák csákóján... még az utca pora is virággal behintve. Maga az ünnep az oltáriszentség ünnepe. Nyilvános körmenetben viszik az oltári szentséget az utcákon végig, megállva a világ négy tája felé fölállított négy lombsátor előtt, melyekben az oltári szentség tiszteletére oltár van fölállítva. Nálunk ez oltárok a főutczai Daun-féle házban, a kir. törvényszék épületében, a zárdában s a mellenczei utczai Molnár-féle házban voltak felállítva. Az ünnepen Schäffer Antal pápai kamarás, pornói apát, esperes-plébános czelebrált. A politikai és katonai hatóságok teljes diszben vettek részt a körmenetben, melynek a legenyhébb tavaszi idő kedvezett.

Májusi ájtatosság. A helybeli „Notre Dame“ tisztelendő nővérek zárdája gyönyörűen feldíszített templomában a májusi ájtatosság, melyet május elsején főtisztelendő Schäffer Antal esperes-plébános, pápai kamarás, pornói apát, lélekemelő prédikációval nyitott meg, mai nappal bevégeződött. Az ájtatosság emeléséhez élénken hozzájárult a főtiszt. Merényi L. főgymn. tanár által jól iskolázott főgymnasi dalkar, Dold ur vezette alatt a községi iskolai gyermekdalkar és Szálík ur közreműködése, de főképen a zárdá saját leánydalkara. Ezen leánydalkar, mely kiválóan bizonyítja a zárdá fejedelmének helyes vezetését — már a vasárnapi és ünnepnap szent misék alatt is kitűnt. A sok jó énekesnő közt felemlítendő: Babitzky, Lászlóffy L., Landgraf, Bauer Róza, Schwarz, Tolveth, Ledniczky és Jovanovits kisasszonyok; s különös dicséret illeti a leánydalkar vezetőjét és oktatóját Kertész J. urat.

Jászay Mari a budapesti nemzeti színház kitűnő művésznője tegnap szombaton az esti vonattal érkezett meg Nagy-Becskerekre. A pályaudvarban fogadtatására igen díszes közönség gyűlt egybe, mely a waggonból kilépő művésznőt élénk éljenzéssel fogadta. A művésznőt lapunk felelős szerkesztője Lauka Gusztáv szép beszéddel üdvözölte, köszönetet mondva az országszerte ünnepelelt tragikának, hogy ragyogó művészete sugaraiból nekünk is juttat. Krsztics János városunk polgármestere a színiügyi bizottság nevében meleg hangon fogadta a művésznőt, a torontálmezei színpártoló bizottság nevében Dániel László vármegyei főjegyzője üdvözölte. Jászay meghatóan köszönte meg a fogadtatást, azután átvéve a Krsztics Szvetozár által átnyújtott s a helybeli Deutsch-féle virágkereskedés által kiváló műziséssel kötött csokrot — a „Pest szállodában“ szállt meg.

Este első előadásul „Medea“ Grillparzer 5 felvonásos tragédiája került színre. A szépen telt nézőtér feszült várakozással leste a művésznőt, kit az egész estén át zajos tapsokkal tüntetett ki azon páratlan alakításért, melyet Medea ijesztően szenvedélyes alakjában bemutatott. A gyűlölet vad kitörései, majd a gyengéden felesíllamló szerepet melege csodás erővel bilincseltek le figyelmünket. — A művésznőn kívül Rónay Gyula mint Jazon, Rónayné Balogh Etel a bájos Kreuzs s Kissné a rabszolganő szerepében érdemelnek dicséretet. — Ma „Elektra“, holnap „Phaedra“ adatik, Jászay bucsufellépteül.

Majálisok. Múlt vasárnap tartotta a helybeli kereskedő ifjak társulata a második majálisát, és sajnálattal jegyezhetjük meg, hogy a tavalyi „csőd“ mellett. A délután hirtelen beállott vihar váratlan „baisse“-re hangolta a közönség kedélyét, mely pedig ugyancsak emelkedőben volt. A jó szándék azonban így is dicséretet érdemel s a külön hajó s egyéb költségek kellő fedezetet nyertek egyesek adakozása folytán. Kívánjuk, hogy az ifju egyesület jövő évi majálisa ne esőben, hanem jókedvben azzék el. — A főgymnasi ifjuság majálisa f. hó 27-én vigabban folyt le. A délből gyanusan beborult égből mosolygón kiderült, mintha csak az Ur sem akarta volna megrontani a gyermekek örömet. Volt is vigaság és élet! Csupa gyönyörűség volt nézni. A fellampiónozott tánczter hemzsegett a jövő nemzedékétől, mely Streimann tanár páratlan izléssel készített tánczrendjéhez alkalmazkodva járta a tánczot estig.

Az új megyei kórház ügyében múlt szerdán délután Rónay Jenő kir. tanácsos, megyénk alispánja elnöke alatt a helybeli orvosok tanácskozást tartottak, melyet az építendő kórház számára kijelölt telkek szemlélete követett. Kijelölve volt a Bajza-utczai Baumgartner-féle telek (Amerika városrészben), a jelenlegi gyepmesterség telke, s a Rosenfeld-féle uszodával szemközti Begaparti telek. Utóbbi hely a Weiserschan szőlő melletti szertiskert találtatott a kórház építés céljára legalkalmasabbnak; területe 3 hold és fekvésénél fogva a város egyik legegészségesebb pontja. Az építkezés terveivel Kiss J. budapesti műegyetemi magántanár bízott meg, ki azt Black-rendszerben több pavillonnal tervezi. Ezenkívül a kórházban egy alorvos és a szükséges személyzet állandó lakással fognak bérni.

A helybeli községi iskolaszék, egyuttal ipar- és kereskedelmi iskolai bizottság 3 évi működési ideje lejárván, f. évi május hó 21-én tartott ülésében újja alakult s ezen ülésen tisztviselőit újabb 3 évre megválasztotta. Megválasztottak elnöknek dr. Plechl Szi-lárd megyei főorvos, alelnöknek Mencer Lipót vármegyei főpénztárnok, gondnoknak Blumm Sándor s jegyzőnek Váry Mihály urak egyhangulag.

A nagy-margita — verseczi vasútvonal megnyitása június hó második felében fog megtörténni. A pályatest már teljesen elkészült s Nagy-Margitánál a torontáli helyi érdekű vasut. Versecznél pedig az osztrák-magyar államvasut vonalaival összekapcsolatott. Az új vonal megnyitását már türelmetlenül várjuk megyénkben, mert a verseczi összeköttetés által Torontálmeze közzvetlenül érintkezhetik az orvavicza-aninai hegyvidékkel, melynek termékeivel nagy forgalmat létesíthet. De a verseczi összeköttetésnek más előnye is van. Nagy-Becskerekéről s a megye déli részéről az utazás Temesvárra eddig egész napot vett igénybe, az új pályán pedig a Temesvárra való utazás csak körülbelül öt óráig fog tartani.

A nagy-beckereki ártézikut további furása ismét kezdetét vette. Epen felesztendőbe került a kutfurónak ez a genialis ötlet. Azaz, hogy legyünk óvatosak s ne dicsérjük nyugta előtt a napot. A főtéren dísztelenkedő ártézikut-kerítés ugyanis, neh ny nap előtt három vadhajást növesztett, melyek gulaszerűleg magasának ki, mintha csak valamely akasztáshoz készült alkalmatosságnak állítottak volna oda. Hogy ez a három szálfa az ártézi kut további furását jelenti-e, még bizony nem állíthatjuk, csak valószínűnek tartjuk, — s épen ezért gyanus szemmel lessük a történéseket.

Köszönetnyilvánítás. A nagybecskereki takerék- és előleg-egylet Franz J. L. igazgató ur révén ez évben is 20 frtot adományozott jó előmenetelű szegény tanulók részére oly czélból, hogy a majálisban ezek is résztvehessenek. Fogadja érte egy a gymn. ifjuság, mint azon tanulók nevében, kiknek ezzel a részvételt lehetővé tette, leghálásabb köszönetünket. Edelman tanár, a majális rendezője.

Tüzek. Magyar-Itteben hirtelen kigyuladt Kolozsvári Sámuel háza. Rövid idő alatt leégett. Utána néztek s egy darab két gyertyát leltek azon a helyen, hol a ház kigyuladt. Találtak még egy levelet is az asztalban. A levelet Kolozsvári maga írta. Elmondja benne, hogy önkézüleg felfogja gyújtani a házat, mert sok baja van a lakóival s nem tud másképp megszabadulni tőlük. A házbiztosításról különben meg nem feledkezett Kolozsvári, kit elfogtak. — Nagy-Oszón a múlt héten szintén tűz volt, mely sok házat hamvasztott el. A legnagyobb segélyt a n.-szt.-miklósi tűzoltók nyújtottak, kiknek közreműködésével sikerült a tüzet lokalizálni.

Országos vásár lesz június hó 4., 5., 6. és 7-ikén Nagy-Becskereken.

Közgyűlés. A „Délmagyarországi tanítóegylet t.-kanizsai fiókegyletének“ f. évi május 21-én Török-Kanizsán tartott tavaszi közgyűlése igen látogatott volt. Dobránszky Imre a tanítói állásról egy családi, mint társadalmi tekintetben megemlékezve s annak fény és árnyoldalait (sajnos, hogy ez utóbbiból jut ki az oroszlanrész) híven ecsetelve, a további törekvésre, kitartásra és küzdelemre buzdítva a megjelenteket, a gyűlést megnyitotta. Tudósító választás után jegyzőkönyvhitelítésre: Kempf, Danilovits és Okros kértettek fel. Dobránszky Imre minta-leczkét mutatott be gyakorlatilag: „Az összetett mondat“-ról. Kiváló szakértelemmel tartott gyakorlati tanítása nagy figyelemmel hallgattatott meg és az általános elismerésnek kifejezést adandó, a gyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet mondott. Kuppis Károly gyakorlatilag mutatta be a háziiparnak egyik érdekes ágát: a szalmakosárfonást. Egyuttal több remek kész munkát is mutatott be, melyek nagy ügyességre vallanak. Igen kívánatos, hogy a szegényebb alsóbb néposztályban, a házi ipar nagyobb és nagyobb tért hódítson magának, mi nem csak anyagilag, hanem az erkölcsileg is előnyös hatással bírna. Mig az asszonyok, anyóák

a rokkát, orsót pergetik hosszú unalmas téli estéken, addig a férfi családtagok is inkább a házi ipar valamelyik ágát űzhetnék, mint véres verejtékekkel szerzett keresményüket az aduтоzás és „borjuzás“ mellett elpazarolják. Határozatilag kellene intézkedni, hogy a kevésbé termékeny vidékeken a háziipar valamelyik ága behozassék. A tanító bizonyára nem fog visszariadni. Hanem a társadalom is tegye meg a magáét! Pót-lásul Gräbeldinger egy vesszősimitó gyalut mutatott be rajzban. Elnök végül bemutatót egy kérvényt, melyben Baál Sámuel papolezi tanító, ki alig néhány évi működés után teljesen megvakult, adományért esd. Sajnálattal vétetett tudomásul és azonnal gyűjtés eszközöltetett úgy hogy csakhamar mintegy 7 frt gyűlt egybe.

Gräbeldinger Péter.

*

Temesvári kiállítás. Az iparszarnokban a múlt héten kezdetét vette a belső falak kárpitozása, mely munka oly gyorsan halad, hogy előreláthatólag még e hó végeig be lesz fejezve. Mire a kiállítási asztalok beállítására és azoknak bordeaux-vörös színű szövettel való bevonása következik, a mi az egész kiállítási helyiségnek a gyöngéd színárnyalatú papiros-kárpittal együtt nagyon szép kinézetet fog kölcsönözni. — Fehértemplom város külön pavilonja teljesen elkészült s annak berendezése megkezdhető — Vinga város pavilonja még e hét folyamán fel lesz állítva. — Német Bogsán község és környékének pavilonja csinos kupolaszerkezettel befejezéséhez közeleg. — Az osztr. magy. államvasut pavilonján a köépitéshez hasonló külső homlokzaton dolgoznak. A kőfaragó munkákat Dunajszky kő- és kőfaragó iparos végzi. — A torontáli pavillon annál inkább nyer pittoresk szépségben, minél előbbre halad külső befejezéséhez. — A vízvezeték vascsöveinek elhelyezése a múlt héten foganatba vétetett. Az utak, sétányok és útletvények öntözéséhez szükséges vizet a Béga partján elhelyezendő gözszivattyú fogja szolgáltatni, mely a vizet egy 17 méter magas víztartóba nyomja fel. A gépszarnok és az erdészeti pavillon építéséhez is a múlt héten hozzáfogtak. Az iparszarnok, az igazgatósági épületben levő diszterem s az időleges kiállítási csarnok belsejének diszitményes kicsinosítását, valamint a homlokzatok és tetőzetek feldisztatását s a szükséges lobogókkal való ellátását Rumbold hirneves budapesti diszitő nyerte el, kinek rajzai és tervezetei izléses és szép voltak nál fogva az építészeti bizottság osztatlan tetszésével találkoztak. A diszítési munkákat június 20-án kezdik meg és július 10-éig készen lesznek. Rumboldt ur azonkívül még más pavillonok diszítésére is kapott megbízásokat; így az államvasut, a torontáli, a cukorpavillon, a vendéglő és kávéház stbre nézve s miután mindezen munkák a legnagyobb izléssel lesznek keresztül vite, nem kis mérvben fogják az egész kiállítás képét emelni.

*

A szülők és a tanítónői pályára készülő figyelembe. Vallás és közokt. m. kir. minister ur ő nmltsága 1891 évi május hó 2-án 11996 szám alatt kelt rendeletével azon tapasztalásból indulva ki, hogy egyes szülők az állami tanítónői képezdék csupán nevelő intézetnek tekintették, a hol leányaik kiképeztetését eszközölhették a nélkül, hogy az állam e részbeni költsézését azzal viszonozták volna, hogy leányaikat csakugyan a tanítónői pályára adták volna, az állami tanítónők képezdékbe való felvételt szabályozó 1887 évi 8304. szám alatt kelt rendeletét még a következőkkel szigorította. 1.) Köteleességévé tétetett az igazgató tanácsnak és tanári testületnek, hogy figyelemmel legyenek arra, vajjon az állami tanítónők képezdékbe való felvételre jelentkező növendékek családi viszonyai valószínűvé teszik azt, hogy az illetők valóban a tanítónői pályára lépnek. 2.) Jövőben mindazon szülők, kiknek leányai az állami képezdében fennálló ingyenes tanuláson kívül bármily más segélyre (a minők ingyenes egész vagy részbeni tel-

jes ellátás, bennlakás, bennékezés, pénzsegély) igényt tartanak, tartoznak folyamodványukhoz kötelező nyilatkozatot csatolni arról, hogy azon esetben, ha az illető növendék az önkaratán vagy önhibáján kívüli akadályoztatás esetét kivéve, képesítése időpontjától számított legalább 5 éven át a tanítónői (nevelőnői) pályán nem működik, vagy ő, vagy a növendékek kötelesek, a kiképeztetés költségeit az államnak visszaszolgáltatni, a mely kötelezvények az illető tanítónő képezdék irattárában megőriztetni fognak. A magas ministerium egyben felhívja a szülőket, hogy saját érdekükben az állami tanítónők képezdékbe való felvétel iránti kérvényüket ne a vallás és közoktatási m. kir. ministeriumhoz, hanem mindenkor az illető állami tanítónő képezdék felügyeletével megbízott kir. tanfelügyelőségekhez küldjék.

A közönség köréből.

Alábbi mélyen elszomorító felszólalást kaptuk közönségünk köréből:

Virágaratás

a nagybecskereki róm. kath. temetőben.

Az emberi szívet alig sujthatja valami jobban és érintheti fájdalmasabban mint midőn szereteteinek, hozzátartozóinak valamelyikét a kérielhetlen halál kiragadja az élők sorából.

A kesergő szülők, gyermekek v. rokonok első kétségbeesését s szívzaggató fájdalmát az idő enyhíti ugyan, de az elhunyt emléke mindig él a visszamaradtak szívében s a kegyelet az elköltözötték örök-nyughelyét szereti a növényvilág remekeivel, virágokkal diszíteni.

Az ember azt hihetné, hogy a holtak iránt mindenki annyi tisztelettel és félelemmel viseltetik, hogy nyughelyüket senki sem bátorodik megzavarni, pedig ennek ellenkezőjét tapasztaljuk, mert nagyobb gyermekek, ifjak és koros asszonyok — különösen nagy ünnepek előtt, sáskamódra lépik el a temetőt, s a sirokat diszitő virágokat letépi s a gonoszság e sirrablók egynemelyikénél annyira megy, hogy nem elégszik meg a leszedett virágokkal, hanem kitép mindent gyökereitől s a sírdombot letarolja, úgy hogy a kesergő szülő vagy gyermek se, — melyet az idő balzsama s a kegyelet szent érzete lassanként behegesztett — újra feltépetik, midőn a gondosan ápolat s szentnek tartott nyughely hannibali szédulatását látja.

És az a legnagyobb baj, hogy az eldurvult emberi szív ezen sirrabló ronda üzemeltet nem is lehet megakadályozni, mert a temetőőr azt mondja, hogy ő e tekintetben nem tehet semmit, mivel neki nincs meghatalmazása a rablók letartóztatni vagy megzalogolni mert őt nem támogatja senki.

Hol van hát a hitközség előljárósága s a városi rendőrség?

Vagy annyira kihalt már belőlünk az elhunytak iránti tisztelet és kegyelet, hogy oltárainkat, zászlóinkat vagy az ifjak gomblyukaikat s hölgyeink keblöket nem átalják sirokról rabolt virágokkal diszíteni.

Nagyon sokan, kiknek szívet nagyon fájdalmasan érintette, midőn a közelmúlt urnap előtt tapasztalták ez utalatos virágrablást, kériek úgy a hitközség előljáróságát, mint a rendőrséget, hogy iparkodjanak a jövőben e vandalizmust megakadályozni, mert senki sem ülteti be a sirokat virágokkal azért, hogy azok a piacra kerüljenek.

...lz.

Szerkesztői nyilatkozat.

Minden óvatosságunk dacára többször megesett már rajtunk, hogy egyesek álu-takon, lapunk szerkesztőségét használják fel személyes bosszúállásra és magán természetű dolgaik elintézésére. Erélyesen tiltakozunk a jöhiszeműségünkkel üzött ezen visszaélés ellen! Így a „Torontál“ múlt számában, a már nem szokatlan „testületi“ czégér alatt, egyes névtelenek méltatlan támadást intéztek a török-becsei városi képviselét egy országosan ismert és megyeszerte közbecsülésben álló tagja ellen, kit

mi személyes barátaink közé számítunk, s kivel elvi tekintetben is tökéletesen egyet értünk. Legilletékesebb helyeken informáltattuk magunkat úgy a névtelen cikkek be-küldőiről, mint a cikkben hosszú lére eresztett iskolai tárgyról, és csak sajnálkozásunkat fejezhetjük ki, hogy a nyilttéri cikkekzők által félrevezetve lettünk. Egy „tantestületnek“ különben sem hivatása bíráló beavatkozással befolyásolni akarni a városi képviselét, kivált olyan községben, mely erején túl ritka példáját adta önzetlen áldozatkészségének, éppen a tanügy előmozdítása érdekében. S ezzel lapunkat egyszer mindenkorra megvonjuk a személyeskedésnek bármely néven nevezendő tendenciától, még ha „testületi“ czégér alatt küldetnek is be. A „Torontál“-nak a nyilt tere is arra való, hogy közhasznú kérdések illemes modorban tisztáztassanak benne.

Fentjelzett ügyben egyébként alábbi vá-lasz küldetett be lapunkhoz:

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja május hó 24-én megjelent s egy meg nem nevezett t-becsei községi képviselő ellen a tantestület aláírásával közölt szenvedélyes hangú nyilttéri cikkről nekem semmi előzetes tudomásom nem volt, pedig a t-becsei tantestületnek hét éve tagja vagyok.

Nem a hang és objektivitás ellen van most észrevételeim, — ámbár azok egy, a tanügy terén is érdemes tudásunk ellen irányulnak, — engem az egészben csak az érdekel, hogy a tantestület neve van használva ott, a hol hirem és tudtom nélkül végeztek valamit.

Jövőben az ilyenem közös határozathozat-al ellen tiltakozom, mert tessék a saját nevüket használva nyilt homlokokkal oda állani, honnan a figyelmet magukra vonni óhajtnak; — akkor használják a természet-től nyert modorukat úgy amint jónak látják: szóval szedjenek fegyvert a maguk arzenáljukból. Én is szívvvel-lelekkel szolgálni óhajtom a tanügyet, annak én is munkása vagyok, csak hogy más uton-módon, nem a béke megzavarásával.

Ha fájón érintette a tantestületet ama „megdicsért“ indítvány, a tantestület minden tagját érintette, — tehát engem is. Biztam akkor is, bizom ezután is a képviselő-testület erélye és méltányos érületében, hogy az elvek harczában a jobb győzelmet érvényre emeli. Rosszakaratot nem is lehetett az indítványból kimagyarázni, ismervén községünk tulterhelt anyagi helyzetét. Különben is ez mind, legalább egyenlőre, mind a közs. képviselő-testület magán ügye, melybe magunkat beleártani hivatva nem vagyunk.

Ha csakugyan veszély fenyegetné érdekeinket, úgy lesz ott elég barátja a tanügynek és tanítóknak. — Véleményét az ilyen körülmények között kimondani kötelesség volt. Láttuk, hogy nagy baj nem esett. Ne szenvedjünk tehát üldözési mániában, ha senki sem bánt, hiszen az a „bogaras“ képviselő egyik legbuzgóbb pártfogója volt ügyünknek, midőn fizetésünk 420 frtról 600-ra emeltetett.

Török-Becse, 1891. évi május 27-én.

Kész szolgálja:

Várkonyi Béla,
közs. tanító

GAZDASÁG.

Mértékek és súlyok.

A mértékek és súlyok nagy szerepet játszanak az emberiség életében. A létért való küzdelemben alig méltatjuk figyelemre anyagi helyzetünkre nagy befolyást gyakorló mértékeket és súlyokat.

Ha a családfők mindig személyesen szerezhethetnék be a különböző mértékekkel elárúsított árúkat, nem szenvednének anny

kárt; a legtöbb esetben a cselédek végzik a bevásárlást, a mi által a család kétszeresen rövidített meg. A kereskedők és iparosok rendszeresen roszul mérik az anyagot; a hűtlen cseléd — ha csak teheti szintén eltulajdonít az árúból valamit. Tartsunk a konyhában mérleget s mérjük meg mindig a vásárolt tápszereket. Ez által ellenőrizhetjük úgy az eladót, mint a cselédet és a visszaéléseknek elejét vehetjük. A ki háztartásában nem takarékos, az ezzel nem törődik. Az ilyen emberek előtt 1—2 dgr. súlyú vagy 1—2 cm. hosszúságú árúnak nincs értéke; e veszteséget szóra sem érdemes csekélységnek tekintik.

Mondjuk pl., hogy egy család naponként 1 kgr. húst vásárol; ha a mészáros egy kgr. után csak 1 dgr.-mal mér kevesebbet, ez évenként 365 dgr.-ot, vagy $3\frac{1}{2}$ kgr. nál többet tesz ki.

A közönség anyagi érdekének biztosítása céljából hozta az országgyűlés az 1874. évi VIII. tezikket.

Ezen törvény értelmében minden iparos és kereskedő köteles mértékeszközeit hitelesíteni. E tekintetben talán ma már mindenki megfelel a törvényes utasításoknak. A közönséget az eladó nem annyira a hamis mérőeszközzel, mint inkább az áru rosz megmérésével rövidíti meg. Köztudomású dolog, hogy az eladók a mérleg áruserpenyőjét oda nem tartozó tárggyal nehezítik meg s így minden kgr-nál 2—3—4 dgr-mot ezen uton is nyernek. A mészáros meg nagyon is kitűnően érti, hogyan kell a húst az áruserpenyőbe vetni, hogy az óhajtott néhány dgr-nyi hasznot a nyers árún is elérhesse. A városi hatóság ugyan hivatalos mérleget tart a közönség részére s így mindenkinek alkalom adatik jogainak érvényesítésére; de a közönség ezt vajmi ritkán veszi igénybe, mert a jogainak érvényesítésére fordítandó idő sokkal több értéket képvisel, mint a mennyit a vásárolt árúnál szenvedett veszteség tesz ki. Így legtöbben, ha meg is vannak arról győződve, hogy az eladó nem szolgáltatja ki pontosan a vett árut, szó nélkül távoznak haza.

Nézetünk szerint az illetékes közegeknek gyakrabban kellene különösen a gyanusabb üzleteket meglepni s a szabálytalanságon ért eladót a törvény értelmében szigorúan megbüntetni. A vevők nagy többsége már csak azért sem fordul panaszával az illetékes hatósághoz, nehogy ez által az eladó nehéztelését magára vonja, mert jól tudja, hogy a vevők megrövidítésére ennek még számtalan más eszköz áll rendelkezésére.

A mi visszaélés nálunk előfordul, az tapasztalásunk szerint igen csekély a vidéki eladók üzelméhez képest.

Városunk érdemes rendőri hivatala a legbuzgóbb munkásság mellett sem lehet egy időben mindenütt: ugyanazért a közönség is teljesítse kötelességét s legyen a társadalom javának előmozdításánál a rendőri közegek hü támasza. Ha az ellenőrző közegeket a visszaélésekről értesítjük, városunkban, valamint a vidéken a mérés körül eddigelé tapasztalt sok szabálytalanság kevesbedni fog.

Teljesítsük tehát eme kötelességeinket s akkor megszabadítjuk embertársainkat egyes telhetlen kereskedők és iparosok lelkiismeretlen eljárásaitól.

P. V.

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetési felhívás az erdélyi gazdasági egyesület irodalmi szakosztálya könyvkiadó vállalatának IV-ik évfolyamára. — Könyvkiadó vállalatunk I. évfolyamának füzetei mind elkelték már, a II. évfolyam füzetéből csak könyvkereskedői uton kapható még néhány füzet, a III. évfolyamból pedig szintén csak kevés teljes példánnyal rendelkezünk. Ez a körülmény arra bírta szakosztályunkat, hogy a IV. évfolyamot is megindítsa a következő négy füzetel: 1. „Baromfi-tenyésztés“, írja Gáspár József, gazd. segéd; 2. „Csikónevelés“, írja Czajlik István, gazd. intéző; 3. „A csalamádé termelése és bevermelése“, írja Cserhádi Sándor, gazdasági akadémiai tanár; 4. „Dohánytermelés“, írja Vörös Sándor, gazd. tanintézeti igazgató.

E füzetek lehetőleg a fenti sorrendben, f év május havától kezdve, 2—3 havi időközben fognak megjelenni. Terjedelmük 2—3 iv lesz, a szükség szerint képekkel ellátva és olyan modorban fogják tárgyukat előadni, hogy mindenki — még a legegyszerűbb gazda is — okulhasson belőlük. A négy füzet (1 példány) előfizetési ára csak 80 kr. s így olyan kevés, hogy még a legszereényebb viszonyok között élő gazdatársunk is megrendelheti azokat. — Vállalatunkról örömmel mondhatjuk, hogy immár hézagot pótló lett; egyik, bár szerény eszközökkel szerény körben működő tényezőjévé vált mezőgazdaságunk felvirágoztatásának. — Ezért, jól tudva, hogy füzetünk létezéséről gazdatársaink nagy részének nincs tudomása, kérjük mindazokat, kik mezőgazdaságunk érdekében ilyen irányban is akarnak tenni valamit: ismertessék, pártolják vállalatunkat, terjesszék füzetünket. Különösen a gazdasági egyesületeket kérjük, hogy füzetünket nagyobb számban rendelve meg, találják módját azok elterjesztésének. Hogy füzetünk csakugyan méltók erre, bizonyítja az, hogy a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek 1889. évi nagygyűlése határozatilag kimondotta, hogy könyvkiadó vállalatunk: életre való, pártfogásra méltó és az egyes gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlatik. Kérjük továbbá a papokat és néptanítókat is, rendeljék meg füzetünket és gyűjtsenek előfizetőket. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter meggyőződésén arról, hogy könyvkiadó vállalatunk eddig megjelent füzetei nyelvezetük és tartalmuknál fogva kiválóan alkalmasak a gazdasági ismeretek terjesztésére, azokat a tanítóképezdék, polgári népiskolák tanítói könyvtárai számára való megszerzésre melegen ajánlotta (Budapesti Közlöny 1889. 120. sz.). Füzetünk úgy is csekély előfizetési árából gazdasági egyesületeknek, iskoláknak s egyes gyűjtőknek is a következő kedvezményt adjuk, ha egy névre, egyszerre 25—50 példányra fizetnek elő, a 4 füzet ára 75 kr., 50—100 példánynál a 4 füzet ára 70 kr., 100—150 példánynál a 4 füzet ára 65 kr., 150—200 példánynál a 4 füzet ára 60 kr., s a füzeteket bérmentve küldjük el.

A III-ik évfolyam négy füzetével (I. „Az építkező gazda. Utasítás ló-, szarvasmarha-, juhstállók és sertésólak építésére“, írta Domokos Antal. 2. „A kukoricza mivéléséről“, írta Ruisz Gyula. 3. „A gazdát érdeklő néhány káros és hasznos állatról“, írta Dr. Szaniszló Albert. 4. „A házi kert“, írta Ritter Gusztáv) is szolgálhatunk még; a négy füzet ára együtt rendelve 1 frt 20 krajczár. Külön csak az 1-ső és 4-ik füzetet adhatjuk; egyiknek és a másiknak is 40 krajczár az ára. Pénzküldeményeket kérjük „Erdélyi gazd. egyesület könyvkiadó vállalata Kolozsvár, kisegítő pénztár“ czim alatt postára tenni. Az irodalmi szakosztály nevében: Kolozsvárt, 1891. márczius havában. Vörös Sándor elnök. Dr. Szentkirályi Akos, előadó.

Napraforgó. Oroszország némely részében így Moszkva környékén is a napraforgót téli tüzelőnek termesztik. Szára kemény és erős tüzet ad. Egy holdnyi területen termelt napraforgót számítanak két kályhához való tüzelésre, egész téli időre

A hordók kiégetése spiritusszal. Bizonyos elavult szokásokhoz sokszor megfoghatatlan makacssággal ragaszkodnak a pinczegazdák. E szokásokhoz tartozik a hordók kiégetése spiritusszal tisztítás céljából, a mi céltalan, költséges és veszélyes munka is. A kiégetést oly módon eszközlik, hogy meglehetősen nagymennyiségű spirituszt öntenek a hordóba s hogy az a dongákat mindenütt belepje, a hordót hengergetik, azután a spirituszt meggyújtják. Az égetés által előidézett melegnek az a célja, hogy a hordófalakon képződött gombákat megölje. Ezt azonban nem minden esetben éri meg, mert a dongák mélyedéseibe és repedéseibe lerakódott gombákat a láng nem mindig éri el, következésképp nem mindig semmisíti meg. Minél erősebb a spiritusz, annál gyorsabban gőzölög el; e spirituszgőzök a hordó levegőjével összekeveredhetnek s a meggyújtásnál felrobbanhatnak. Minél nagyobb a hordó, annál nagyobb a robbanás veszélye is, a mi sokszor oly roppant erővel történik, hogy a hordó közelében állókat a szétrepülő forgácsok megölik. Hátránya a kiégetésnek az is, hogy ha erre esetleg kozmás spirituszt alkalmaznak, nagyon kellemetlen szag marad a hordóban, mely a borba is beviszi magát és csak hosszabb idő múlva tűnik el. De mindentől eltekintve, a hordók ily kiégetése, összehasonlítva a kénnel eszközölt kiégetéssel, nagyon költséges dolog, mert egy közép nagyságú hordó kiégetésére már 1 liter spiritusz kell, míg az e célra szükséges kén csak pár krajczárba kerül. E tények eléggé igazolják azt, hogy a hordók kiégetése spiritusszal egyáltalán céltalan munka s hogy ezzel ellentétben a kén használása és ezutáni kiöblítés vízzel vagy gőzzel eszközölt tisztítás egyedül ajánlatosak arra, hogy a hordót mindenféle gombáktól megtisztítsuk s a bortartásra újból alkalmassá tegyük.

Hogyan kell kovácsolt vasakat vörösen izzó állapotban összeforrasztani? Kovácsolt vasnak vörösen izzó állapotban való összeforrasztására a következő port használjuk: veszünk egy súlyrész boraxot, $\frac{1}{2}$ súlyrész salmiakot és egy $\frac{1}{2}$ súlyrész vizet. Ezen alkotó részek összetételén főzés közben folytonosan kevertetnek, míg belőlük merev állomány nem képződik; azután meghagyjuk keményedni. A kihülés után finom porrá törjük és $\frac{1}{2}$ súlyrész rozsdátlan kovácsolt vasforgácsal jól összekeverjük. A vasdarabokat, melyeket össze akarunk forrasztani, vörössé izzásig hevítjük; a keverékből egy keveset ráhintünk és meghagyjuk olvadni, azután pár könnyű kalapácsütéssel a vasdarabokat összeütjük. Ezzel a műtét befejeztetett.

Az öreg és fiatal baromfi megkülönböztetése. Az öreg tyukok abban különböznek a fiatalabbaktól, hogy sarkantyujok és pikkelyeik nagyon kemények lábaikon; csőrük alsó része merev, hajlíthatatlan; fésűjök vastag és érdes. A fiatal tyukoknak, különösen jérczéknek alig van még sarkantyujok, lábaikon a pikkelyek fényesek, czombjuk alsó része puha, sima és üde színű, karmaik gyenkék és élesek. Vén pulykáknak érdes pikkelyeik vannak, talpaik dudorosok, karmaik erősek, hosszúak; a fiatal pulyka éppen az ellenkező ismertető jelekkel bír. A vén pulykakakast kemény, durva pikkelyeiről, s a fejéről lelógó sallangjáról lehet megismerni. A fiatal pulykakakasnak nincs ilyen sallangja. A vén ludaknak durva lábaik, erős szárnyaik, erős, hajlíthatatlan csőrük, durvább tollaik, s vastag szárjuk van; a fiatalabb libáknak finom bőrük van. A vén kacákat ugyanazok a jelek különböztetik meg a fiatalokat, melyek a ludakat. A vén galambok lábai vörösek, s hiába keressük tollazatukban a finom pöhölyszerű tollakat, melyek a fiatal galambok tollai közt vannak.

Poloskák ellen egy szer sem bizonyult eddig oly feltűnőnek, mint a hig asztalos-enyv. Ezt minden részbe, hasadékaiba s nyílásba be lehet ecsetelni, vagy bedörzsölni; kimászó poloskákat megöljük, a belül maradtak és az álcák pedig az enyv által bennragadnak s örökös fogságukban elpusztulnak. Az ágy homlokvégén levő petéket is bevonjuk enyvvel és azok sohasem kelnek ki; a furnirok hasadékaiba vékony enyvvet dörzsölünk be; a lefolyó cseppeket rögtön letöröljük.

A juhok metszőfogainak meglazulása a foghús betegségének következménye; ritkábban azért is meglazulnak a juhok metszőfogai, mert a fogak sejtövére vagy maguk a sejtek is gyuladásban vannak. A lazafogu juh természetesen nem tudván a takarmányt jól megrágni, ugylátszik, mintha rossz étvágya volna. A bajon úgy segíthetünk, hogy a foghúst sóval és eczettel dörzsöljük be, vagy összehúzó szájjal mossuk ki a juh száját, mely czéjből 80 gr. zsályára 1¹/₄ liter forró vizet öntünk, a forrázatot még egy negyed óráig a tűzön hagyjuk, azután leszűrjük s 100 gramm boreczetet és 100 gramm mézet keverünk beleje.

A repeze, répa és káposztamag közti különbség. A káposztamag rendszeren nagyobb a repezemagnál (a virágkéle kisebb) és soha sem olyan gömbölyű, mint a repezemag, hanem kissé lapos, sokszor szegletes, halványabb színű, nem barna fekete mint a repeze s gyakran szürkés pikkelyek borítják. A káposzta és repeze magja még abban is különbözik egymástól, hogy előbbi, ha 24 óráig vízben ázik, majdnem olyan világosbarnavörös színű lesz, mint a repeze s a vizet megfesti, ellenben a repeze, majdnem olyan barna marad, a milyen azelőtt volt. A meghámozott repeze magja aranyásárga, a káposzta magja pedig halványsárga. Ezt különben már akkor is észrevehetjük, mikor a magot ketté vágjuk. A káposztamagnak enyhébb, a repezének pedig karczó utóíze van. A kelkáposzta magjának íze szintén ilyen karczó.

Strike-statisztika. Angliában a sztrájkok száma 1889. évben kitett 1145-öt; ezek közül sikerre vezetett 476, csak részben volt sikere 476-nak, eredménytelenül végződött 207; ellenben 94-nél az eredmény nem ismeretes. — Németországban 1889. január 1-től 1890. április végeig a német birodalomban összesen 1131 olyan munkabeszüntetés volt, melyben több mint 10 munkás vett részt. Mindezekben összesen 394,440 munkás vett részt, s pedig Poroszországban 289,283, Elzász-Lotharingiában 32,390, Hamburgban 26,002 és Szászországban 22,818. E 394,440 sztrájkoló munkás közül 264,407, vagyis mintegy 67%, volt szerződés-szegő és 43,412, vagyis mintegy 11%, pedig kiskorú volt. A munkások 187 esetben követeléseiket teljesen, 468 esetben részben keresztülvitték, 420 esetben pedig sikert nem értek el. A többi munkabeszüntetés eredménye ismeretlen. A német birodalomban sztrájkoló összes számából esik: 190,357 a bányamunkásokra, 72,186 az építőmunkásokra, 47,166 a textil-munkásokra, 16,665 a fém munkásokra, 68,066 más szakmabeli munkásokra.

A nyulak ellen való védekezés. Alig van kertész, ki több vagy kevesebb szert ne tudna a nyulak ellen, mely szerek között sokszor nevesít, hanem a fákra nézve káros hatásuk is találhatók, úgy, hogy ezek miatt mennek tönkre a nyulak által megkímélt fák. Ilyenek pl. az összes kenőcsfélék, melyek közül, mint a fákra egyenest halált hozó első helyen a kátrányt kell említeni és csak másod sorban a róka- és kutya-zsirt és ezekhez hasonlókat. Sokan a méztejbe vegyítnek mindenféle anyagokat, mint pl. vért, aloé-port, hamut stb. Csak hogy míg a méztej, vér, hamu és friss szarvasmarhatrágya-vegyíték hatályos a fa kérgeben élősködő és oda rejtőzött férgek ellen, addig a nyulak ellen, még ha a keserű ízű aloéporral van

is vegyítve, nem használ semmit. Épen így nem sokat ér azok okoskodása sem, kik a nyulak által kedvelt cserjékkel, mint pl. a pukkadó dudafürt fái (zanót) és ezekhez hasonlókkal ajánlják a gyümölcslevelet körül humentni, hogy a nyulaknak legyen mivel jólakniok. Balga okoskodás! Ezek ajánlói nem gondolták meg, hogy a nyulak előbb megesszik a védsővenyt, vagy a felhintett drága szénát és aztán csemegének felfalatozzák a fákat. Mindezekből tehát az tűnik ki, hogy sem kenőcsök, sem védsővenyek nem biztosítják gyümölcsfáinkat a nyulak rongálásai ellen, minélfogva mint czélhoz nem vezető védekezési eljárásokat, bátran mellőzhetjük. Önkénynt következik már most azon kérdés, mit alkalmazzunk helyettük? A felelet nagyon egyszerű: vegyük körül gyümölcsleveletünk jó kerítéssel, a hol pedig magányosan álló fák vannak, vagy kerítetlen a telep, ott kötözzük be a fa törzsét náddal, tuskével, vagy alkalmazzunk körülötte henger kosárfonatot stb. De sem zsupszalmával, sem tengeri szárral nem czélszerű a fák törzsét bekötözni: mert mindkettőben tanyát üt az egér és nem sokkal kevesebb kárt tesz a nyulak: sőt talán még többet, mert épen a föld színe fölött fosztja meg a fát héjától, minek folytán az okvetlenül kipusztul, holott a nyul csak a hóvonal feletti részt teszi tönkre és ha ott visszametszük a fát, az még néhány év alatt helyre pótolhatja a veszteséget, de az egér okozta rágásba legtöbb-ször belehal az egész fa. Az elmondottakból egyúttal az is következik, hogy kerítetlen helyre csakis magas törzsű fákat ültessünk, azon ideával pedig hagyjunk fel, hogy félmagas, vagy törpe fákat máshova is lehet ültetni, mint kerített kertekbe, mert azokat nem lehet tökéletesen bekötözni, minek folytán a nyulak, ha megkímélik is a törzset, elpusztítják a koronát, mi épen olyan kár, mintha a törzset tették volna tönkre. Félmagas és törpe fákat tehát csakis kerített helyen ültessünk, a szabadba pedig kizárólag magas törzsűeket, és azokat a most elmondott módon oltalmazzuk a nyulaktól, így aztán nem lesz okunk panaszra.

Megbízható gyógykezelés. Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, felfúvódásban, gyomorgörögésben és rendetlen székelésben szenvednek, a „Moll-féle seidlitzpor“ használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 1 forint. Széküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész s. es. és kir. udv. szállító által. Bécs, L. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll-féle készítmény kérésre az ő gyári jelvényével és aláírásával. 5

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

VASUTÜGYEK.

Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság.

A kereskedelmi magy. kir. minister ur önműségének magas rendelete folytán a szab. osztr.-magyar államvasut-társaság szeged - marcheggi vonalán N.-Maros és Zebegény állomások közt a 142. sz. örháznál levő „Dömös“ nevű megállóhely elnevezése „Dömösátkeles“-re, míg a N.-Körös és Kecs-kemét állomások közt a 251. sz. örháznál fekvő „Kereszt ut“ nevű megállóhely elnevezése „Katonatelep“-re változtatik meg.

Az új elnevezések a nyári menetrendnek f. évi június 1-vel történendő életbeléptetésével lépnek érvénybe.

Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelék. — Az osztr.-magyar-bajor vasuti köteléki díj-szabás III. rész 2. füzet (Magyarországgal való gabona, maláta stb. forgalom) f. évi június 1-vel életbe fog léptetni, mely által az 1890 márcz. 1-től érvényes hasonló köteléki díj-szabás hatályon kívül helyeztetik. Amennyiben az új díj-szabásban felemelt díjtételek foglaltatnak, az eddigiek még f. évi július 15-ig érvényben maradnak. Az új díj-szabás egyes példányai 1 frt o. é. s a részes vasutaknál megszerezhetők. A részes vasuti igazgatóságok nevében: A szab. osztrák-magyar államvasut-társaság igazgatósága.

Napjában háromszori gyorsvonati összeköttetés a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság, Budapest—Bécs közötti vonalán. — F. évi június 1-től kezdve a szab. osztr.-magyar államvasut-társaság budapest—bécsi vonalán, a mindkét irányban naponta már eddig is közlekedett két gyorsvonaton kívül még egy harmadik gyorsvonat fog szintén mindkét irányban közlekedni, úgy hogy a jelzett naptól kezdve Budapestről reggel 8 órakor, délután 2 óra 35 perczkor és 6 órakor este lehet Bécsbe utazni, míg Bécsből reggel 8 óra 15 perczkor, délután 4 órakor és este 5 óra 45 perczkor indul hasonló vonat Budapest felé.

A 6 órakor este Budapestről induló 8. sz. új gyorsvonat útjában csakis Érsekújvárott és Pozsonyban tartózkodik és esti 10 órakor (prágai idő) érkezik Bécsbe. Az ellenkező irányu 7. számú új gyorsvonat 5 óra 45 perczkor (prágai idő) délután indul Bécsből és szintén csak a nevezett két állomáson tartózkodván, 10 óra 25 perczkor este érkezik Budapestre.

Az ezen vonatknál alkalmazott nagyobb menetsebesség a közlekedés rendességének fentarthatása czéljából szükségessé teszi, hogy ezen két vonat csak korlátolt számú kocsikból álljon, mely oknál fogva az utazó közönség részéről teendő megrendelések ezen vonatokhoz csatolandó külön terméskocsik vagy bérlendő kocsiszakaszok iránt el nem fogadtatnak.

(Közvetlen menetjegyek kiadása a cseh fürdőhelyekre és vissza.) — A kezdődő fürdőévad alkalmából arra figyelmeztettük, hogy Budapest államvasut-társaság pályaudvaráról Marchegg—Bécs—Prága illetve Gänserndorf Prágán át való utazásra úgy mint eddig továbbra is közvetlen menet-és térti jegyek kiadatnak, melyek 90 napi érvényvel bírnak és 25 kg. podgyászszabadsuly továbbítására valamint az utazásnak Bécsben, Brünben és Prágában való megszakítására is jogosítanak.

Ezen jegyek árai a következők:
Budapest (o. m. á. t.-ről) Carlsbadba, Égerbe vagy Franzensbadba és vissza

I. osztály 61.60 frt.

II. osztály 44.20 frt.

Marienbadba való utazásra Marchegg—Bécs államvasut vagy éjszakai pályaudvar, Bécs Ferencz József vasut Pilsenen át szinte közvetlen menet-és tértijegyek kiadatnak, melyek 60 napi érvényességgel bírnak és Budapesttől Bécsig 25 kg. podgyász szabadsuly igénybe vételére jogosítanak.

Ezen jegyek árai a következők:

I. osztály 57.90 frt.

II. osztály 41.20 frt.

Bécs államvasut vagy éjszakai pályaudvar és Ferencz József p. u. közötti meneti és a podgyász átvitelének költségei az utazó által viselendők.

A fent jelölt menetjegyek úgy az osztr.-magyar államvasut pályaudvarán, valamint az e vasut városi menetjegy irodájában kaphatók.

Hirdetések.

3851. sz. kig. 1891.

(216—3.1)

Pályázati hirdetmény.

A tkanizsai fősztolgabirói járáshoz tartozó csókai körjegyzőségben rendszeresített, a kézbesítői teendőkkkel, valamint 240 frt és 1 szobából álló lakás élvezetével egybekötött községi i r n o k i állás választás utján leendő betöltésére ezennel pályázatot hirdetek, a választás idejéül Csóka község-házánál f. évi június 20. napjának, d. e. 10 óráját tűzöm ki.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy tanulmányaik és eddigi alkalmaztatásukról kiállított bizonyítványaikkal felszerelt kérvényüket a választást megelőző napig nálam adják be.

Török-Kanizsa, 1891 május 24.

Tallán Emil, fősztolgabiró

4480. sz. ki 1891. (202-22)

Pályázati hirdetés.

Az Ozora községben megüresedett községi jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással 600 frt évi fizetés, szabad lakás és kert, valamint 6 öl puha tűzifa élvezete van egybekötve.

A magánmunkálatokért szedhető díjak szabályrendeletileg vannak megállapítva.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy pályázati kérvényüket f. évi június 5-ig az antalfalvi szolgabírói hivatalhoz küldjék be.

A választás f. évi június 6-án fog Ozora községében megejteni.

Antalfalva, 1891 május 20.

Hegedűs Miklós, főszolgabíró.

Bikszádi

égyéves konyhasós savanyuviz.

Kitünő hatású gyomor-, bel- és egyéb hurutokkal. (190-5.4)

Borral vegyítve kellemes üdítőital.

Főraktár:

Glósz Béla borkereskedőnél, Budapest, V., mérleg utca 5.

Kapható Nagy-Beeskereken: Rósa Béla urnál.

Csak még a vásár tartamára 10 krra leszállított belépti díj mellett.

WERIN

nagy történelmi mechanikai

MUZEUMA.

Életnagyságu és mozgó viaszalakok,

melyek hasonlatosságuk, esodálatraméltó jelmezük és esodálatos mechanikájuk által méltó feltűnést keltenek.

AZ ALAKOK MÚSORA:

RUDOLF trónörökös a ravatalon. Vecsera bárónő, a kétszer díjkorozott bécsi szépség. XIII. Leo pápa ő szentsége teljes egyházi díszben, áldóan. Hofehérke a hét törpével és a herceggel. II. Sándor, orosz czár a halálos ágyon. Almée, az egyiptomi csodaleány. Koch Robert, a híres tanár Berlinből. Fatima, híres keleti szépség. Amor és Vénus, mythologiai remekmű. 5 alvó Amorette a schwantháli muzeumból Münchenben. — Egész sorozata a népfajoknak a világ minden részéből és számos egyéb hírneves személyiségeknek.

Külön szakaszban: **Meluzina, a habok tündére fele hal fele nőt ábrázol.** Ezen szabadalmazott remek mozgó alak eddig még Magyarországon nem volt látható.

Ezekon kívül egy párisi nevetőterem, melyben minden látogató nevetni kénytelen. Kiállításom minden család által minden megüt közés nélkül megtekinthető.

Naponkint nyitva reggel 8 órától este 10 ig fényes kivilágítás mellett.

Miután ezen nagy muzeum Európa legnagyobb városaiban a legnagyobb köztetésben részesült, számos látogatást kér

mely tisztelettel

WERIN R.,

muzeum tulajdonos.

(198-3.3)

A felséges királyi család kedvencz asztali itala.

KRONDORFI SAVANYUVIZ

a t. közönség figyelmébe ajánlatik mint a létező legkitünőbb savanyuviz, **kitünő borviz.**

Nagyhatású gyógyital a lélegzési, emésztési és vizező szervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, melyeknél orvosi rendelet szerint savanyuviz használandó.

Főraktár Nagy-Beeskereken: Schnitzler Lipót urnál.

Magyarországi főraktár: **Bauer Lajos és Testvére, Budapest, V., Arany-János-utca 9. sz. (166-8.7)**

Kapható minden fűszerüzletben és vendéglőben.

17513/43258. es. és kir. szab.-szám. (173-5.5)

Nedves falak és falazások kiszáritása
Hüttl vízhatlan védelemével.

Kizárólagos gyártása

POSNANSKY és STRELITZ

chemikai halzsirkészitmények, tetőfedő-, facement- és asphalt-gyára által.

Központ: **BÉCS, I., Maximilianstrasse II. sz.**

A Hüttl féle védelem, mely a magas A magas es. és kir. birodalmi hadügy- es. és kir. birodalmi hadügyministerium ministerium a Hüttl-féle vízhatlan védelemre folytan számos építkezéseknél meze tárgyában hozzánk a következő használatot: mint legmegbízhatóbb és iratot intézte:

leghathatóbb szer igazolta be magát egy a már fenálló nedves épületek teljes kiszáritásánál, valamint az új építkezéseknél a nedvesség megátlására.

A Hüttl féle vízhatlan védelem a viztől nem folyásoltatik be; nem rothad a földben, és sem hideg, sem forróságtól nem kap repedéseket.

A Hüttl-féle vízhatlan védelemmel épült helyiségek elkészülésükkor azonnal használhatók.

Terjedelmes használati utasítással szolgálunk, mely szerint minden kömives minden további utbaigazítás nélkül az illető munkálatokat előveheti.

Csász. és kir. birodalmi hadügy- ministerium. 671. szám. 8. osztály.

Posnansky és Strelitz czégnek

Bécs, I., Maximilianstrasse 11. sz.

F. hó 11-éről keltezett becses beadványa folytan megengedi a birodalmi hadügyministerium, hogy azon ajánló levelekben, melyekben a „Hüttl-féle vízhatlan védelem” jóságát hirdeti, annak valósá- gára hivatkozassék. A hadügyministerium ezen lemez használatát a katonai építőhatóságoknak ajánlotta.

A hadügyminister helyett: Bécs, 1891 febr. 1-én. Hermann J., vezérőrnagy.

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás.

Legjobb bedörzsölő szer

köszvény csúsz

és minden meghűlési

betegségek ellen.

MOLL SEIDLITZ POR

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgöres, gyomorrégés, nyálka, székrekedés, májbeteg, vertolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzleteiben. MOLL A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg”-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel Steinko P. J., lelkes Honnetchlagban.

Csak akkor valódi

ha minden dobozon a gyár- jegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czége látható.

(8-48.19)

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO

mindennemű testfájdalmak és benulásnál; burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, dagadatok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszulét, hányás, kolika és hasmenésnél. — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzletében és anyagkereskedéseiben. — MOLL A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvéttel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magammal.

Mely tisztelettel Hornof, lelkes Micholupban.

Csak akkor valódi

ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírást viseli.

Bedörzsölésül sikeres

használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzletében és anyagkereskedéseiben. — MOLL A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvéttel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magammal.

Mely tisztelettel Hornof, lelkes Micholupban.

Nagy-Beeskereken kapható Kellner József, Kovács Sándor és Moczkovcsák Dezső gyógyszer. urnaknál.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagy-Beeskereken.